

Od redakcji

From the Editor

Szanowni Czytelnicy

Aktualny numer *Sztuki Leczenia*, podobnie jak większość poprzednich, zawiera prace o zróżnicowanej tematyce wynikającej z przecinania się motywów leżących na styku nauk medycznych z naukami o charakterze społecznym i humanistycznym. Pojawia się, w czasie gdy podzielony świat, mocno zaangażowany w złożone procesy globalizacyjne, boleśnie konfrontuje się z problemami wynikającymi z przemian ziemskiej biosfery oraz z odmiennych wizji przemian ponowoczesnej kultury. Pragnąc zachować przynajmniej niektóre elementy dotychczasowego *status quo* oraz otrząsnąć się ze skutków trwającej wciąż pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, mamy jednocześnie świadomość, że może ona ponownie zaatakować. Wszystko to znajdujemy odbicie w nauce, od której oczekujemy jak najszybszych i adekwatnych diagnoz i propozycji rozwiązań nękających nas problemów. Ślad opisanej sytuacji znajdą Państwo także w zawartości obecnego numeru naszego czasopisma.

Część empiryczną rozpoczyna interesujący i bardzo aktualny artykuł Niny Ogińskiej-Bulik pt. *Negatywne i pozytywne konsekwencje wtórnej ekspozycji na traumę wśród pielęgniarek (Negative and positive effects of secondary exposure to trauma among nurses)*. Autorka podjęła w swym opracowaniu złożony problem podwójnych, bo zarówno negatywnych, jak i pozytywnych konsekwencji stresu, z jakim mają do czynienia pielęgniarki opiekujące się ofiarami zdarzeń traumatycznych, a co więcej – prześledziła w wykonanym przez siebie badaniu związek pomiędzy tymi podwójnymi skutkami a odczuwanym przez pielęgniarki obciążeniem pracą.

Kolejny artykuł, również o charakterze badawczym: *Działalność szpitalnych komisji etycznych – informacje udostępniane na stronach internetowych podmiotów leczniczych (Activities of hospital ethics committees – availability of information on hospital websites)*, pochodzi od czterech autorek: Patrycji Zurzyckiej, Katarzyny Czyżowicz, Grażyny Puto i Iwony Repki. Przenosi on czytelnika w delikatny, ale niezwykle ważny, bo głęboko spleciony z całym obszarem opieki medycznej temat, jakim jest uwzględnianie w tej opiece zasad etyki zawodowej, czego formalnym gwarantem ma być funkcjonowanie komisji etycznych. W prezentowanym badaniu ocenę ich funkcjonowania oparto na analizie zakresu informacji udostępnianych przez komisje na stronach internetowych szpitali. Z przeprowadzonej analizy wynika, że zakres ten jest często niezadowolający, co może budzić wątpliwości co do pełnej realizacji założeń, na których opiera się ich działalność.

Część teoretyczną i przeglądową numeru otwiera artykuł Katarzyny Bobak-Powroźnik i Jolanty Jaworek pt. *Zjawisko tensegracji w układzie ruchu (The phenomenon of tensegration in the musculoskeletal system)* – dotyczący powiezi pełniącej istotną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu układu mięśniowego człowieka. W ostatnich latach temat ten jest szeroko komentowany, zwłaszcza w środowisku fizjoterapeutów. Autorki opracowania koncentrują się na zjawisku tzw. tensegracji, które pomagają wyjaśnić powiązania istniejące pomiędzy oddalonymi od siebie rejonami ciała oraz strukturami nieposiadającymi ze sobą bezpośredniego powiązania nerwowego.

Kolejna praca, także nawiązująca do obszaru fizjoterapii, to *Ćwiczenia lecznicze stosowane w rehabilitacji ręki reumatoidalnej (Therapeutic*

exercises used in the rehabilitation of the rheumatoid hand). Celem Marty Barłowskiej-Trybulec i Joanny Szklarczyk było przedstawienie wybranych ćwiczeń leczniczych w programie usprawniania pacjentów z reumatoidalnym zapaleniem stawów. Systematycznie ich stosowanie może stanowić cenne uzupełnienie leczenia pacjentów z tego typu schorzeniem.

Kolejne dwie prace w tej części numeru dotyczą tematu wciąż trwającej pandemii.

Pierwsza autorstwa Joanny Skoczek i Klaudii Król pt. *Fizjoterapia układu oddechowego po przebytej chorobie COVID-19 (Pulmonary physiotherapy in post COVID-19)* koncentruje się na rehabilitacji układu oddechowego i przeciwdziałaniu skutkom zmian w układzie mięśniowo-szkieletowym po przebyciu tej choroby. Wg słów autorek, publikacja ma na celu prezentację zarysu postępowania rehabilitacyjnego po przebytej chorobie COVID-19 wywołanej przez wirus SARS-CoV-2, a także inspirowanie fizjoterapeutów do kreowania skutecznych metod rehabilitacyjnych zarówno w zapobieganiu powikłaniom w przebiegu COVID-19, jak i w przywracaniu sprawności układu oddechowego oraz sprawności ogólnoustrojowej po przebytej chorobie.

Drugą część obecnego numeru zamyka praca autorstwa Bohdana W. Wasilewskiego, Olhi Yourtsenyuk i Eugene Egana, pt. *COVID-19 pandemic from an ecological perspective (Pandemia Covid-19 z perspektywy ekologicznej)*, podejmująca analityczny wątek wcześniejszych publikacji pierwszego z autorów, w których analizował on bariery utrudniające pełne zrozumienie pandemii COVID-19. Jedną z ważnych przeszkód w zrozumieniu fenomenu obecnej pandemii jest, zdaniem autorów, analiza tego zjawiska w oderwaniu od perspektywy ekologicznej i ewolucyjnej. Główną intencją ich artykułu stało się zatem omówienie kluczowych kwestii związanych z COVID-19 rozpatrywanych z tej właśnie perspektywy.

Zgodnie z zamierzeniem redakcji dwa ostatnie artykuły sygnalizują wątek pandemii COVID-19, któremu zamierzamy poświęcić w całości kolejny numer *Sztuki Leczenia*. Jednocześnie charakter też stawianych w ostatnim

z wymienionych tu opracowań może wzbudzać pewne kontrowersje, stanowiąc zaproszenie do dyskusji oraz nadsyłania prac lub uwag o charakterze uzupełniającym i polemicznym. Chętnie je zamieścimy w zapowiadanych już teraz numerze w części prezentującej prace naukowe, albo też w „Listach do redakcji” czy „Polemikach i dyskusjach” – w zależności od formalnego charakteru nadesłanych prac i dostosowania ich do *Wskazówek dla autorów*.

Kolejna część obecnego numeru to *Wspomnienia / Memories*. Zamieściliśmy w niej pożegnanie Profesora Marka Kossewskiego, zmarłego rok temu bliskiego współpracownika naszego czasopisma, a zarazem członka jego Rady Naukowej. Autorką pożegnania jest Dorota Kubacka-Jasiecka.

Ostatni fragment numeru to recenzje dwóch książek. Pierwsza, autorstwa Zygmunta Pucki i Joanny Przybek-Mity, dotyczy książki Weroniki Nawary pt. *W czepku urodzone. O niewidzialnych bohaterkach szpitalnych korytarzy / Born in a nurse's cap. On the invisible heroines of hospital corridors*. Recenzja ta w sposób obszerny wskazuje na różne istotne wątki, jakie zawarła w swej pracy autorka, a jednocześnie jest interesująca sama w sobie ze względu na rzadko spotykany, wysoce estetyzowany język stosowany przez autorów.

Recenzja Marka Motyki dotyczy z kolei książki Mieczysława Klimka pt. *Ni przypiął, ni przylatał. Pamiętniki / Without rhyme or reason. Monumoirs*. Recenzja ta podkreśla istotny, wysoce oryginalny rys omawianej pracy, jakim jest dzielenie się przez jej autora wysoce osobistym, wręcz intymnym doświadczeniem, odnoszącym się zarówno do ważnych przeżyć pojawiających się w tzw. „normalnym życiu”, jak i inicjujących zmianę w psychoterapii.

Ostatnia część numeru zawiera jak zwykle *Wskazówki dla autorów / Guidelines for Authors*.

Mamy nadzieję, że różnorodny i stosunkowo bogaty charakter prac zamieszczonych w bieżącym numerze zadowoli naszych Czytelników. Życzymy wszystkim zdrowia i wysoce regenerującego, letniego wypoczynku.

W imieniu redakcji
Joanna Bonior i Marek Motyka